

Váðafúsus kapitalur

Oddagrein

Váðafúsus kapitalur verður ringur at finna í framtíðar Føroyum, um eingi framleiðslutól kunnu vera endurnýggjað uttan at landið traðkar til við einum gávukekki uppá 15% av íløguni. Síðað verður her til úttalils frá Reiðarafelagnum.

Tað er eftir øllum at døma ikki nóg mikið, at fiskiloyvi verða forerð fyri einki, og at ein óbeinleiðis rakstrarstuðul verður latin við at minka trýstið á hýrur við skattalætta, men man skal so sanniliga eisini fáa milliónaupphæddir til gávus fyri at fiska ogn Føroya fólks.

Reinur stuðul til rakstur ella endurnýggjan av rakstrarstólum uttan nýhugsan tænar ikki nokrum endamáli, annað enn at varðveita núverandi eigarabygnað í høvuðsvinnu føroyinga. Lán hevði verið eitt sindur frægari, tí tað skal hóast alt gjaldast aftur. Uppskotið um ein grunn til endurnýggjan av fiskiflotanum byggir uppá eitt grundleggjandi prinsipp, nevniliga, at um onkur annar setir pening í eitt projekt, so vil viðkomandi eisini hava ávirkan. Ella sagt við øðrum orðum: Tann, ið skal gjalda, skal vera við til at valda. Ein møguleiki kundi verið at víðka núverandi Framtaksgrunn. Uppskotið hjá Javnaðarflokkinum er ein loysn, ið átti at appellerað til bæði høgra og vinstra í føroyskum politikki.

Tað stendur í hvussu so er fast, at tað stendur øllum reiðarum frítt at siga nei takk til partapening frá einum slíkum grunni. Er ein slík loysn ikki tað Reiðarafelagið hevur biðið um, so kunnu limir teirra frítt siga nei takk og tí sleppa undan at fáa fólk uttani frá í nevndina í teirra felag.

Nú er tað soleiðis, at man letur reiðaríum fiskirættindi, tí mett verður, at hesi best duga at rokja føroysk áhugamáli uppá ein skynsaman hátt. Megna núverandi reiðarar ikki hettar, uttan at landið skal traðka til við gávukekkum, so er spurningurin, um ikki aðrir áttu at sloppið fram- at. Tað eru óivað nógvir dugnaligir menn ella dugnalig feløg, ið fegin vildu fingið fiskirættindi, uttan at landið skal forera teimum 15% av íløguni — hvør veit, kanska er onkur, ið enntá hevði klárað seg heilt uttan stuðul. Hettar fær man tiverri ongantið at vita, tí man her á landi hevur havt tann sið, at landið spýtur í, hvørja ferð tað sansar at í fiskivinnuni. Letur man raksturinn av flotanum ganga sína gongd uttan landsins uppblandan, so verður lúkað út við fallittum, og aðrar kreftir sleppa framat sum rætt er, tá man tosar um ogn Føroya fólks.

Tann harmiliga ávirkanin av einum stuðuli, ið verður latin sum reinur gávukekkur til øll reiðari er, fyruttan at flotin kann gerast ov stórur, at man straffar tey dugnaligu reiðarini við at halda liv í teimum minni dugnaligu. Ansast má eftir, at man ikki endar í einari kongsbondaskipan á havinum, har fiskiveiðuretturin gongur í arv, óansæð um reiðarini eru væl ríkin ella ikki, tí landið stuðlar somikið ríkiliga, at effektivur rakstur ikki er neyðugur. Pengar koma bert at ganga meiri í ring enn neyðugt er. Eitt samfelagstilfeingi sum fiskurin er, eigur at gagnnýttast á mest effektivan hátt til gagns fyri føroyska samfelagið, tí tað kann ikki sigast nóg ofta, at tað er Føroya fólk alt, ið eigur hettar tilfeingið.

Kanska ber til at fáa eina semju um hettar mál í Løgtinginum, tí uppskot Javnaðarflokksins kann fáa undirteki frá Sambandsflokkinum og liggur ímillum gávukekkarn hjá Fólkaflokkinum og null loysnina hjá Tjóðveldisflokkinum.

Sosialurin

Viðmerking:

Landssjúkrahúsið heilsuskaðiligt

Heilsuskaðiliga útlátið sum í vikuni skaddi handverkarar í arbeiði hjá Landssjúkrahúsinum, eru bert nýggjastu tíðindini í roðini av øðrum viðurskiptum á Landssjúkrahúsi okkara.

Undandømi

Leiðsluklandur, burturblivin abortur og starvsfólkastríð eru onnur undandømi, sum avgjort ikki styrkja, sum ridlandi undømi Landssjúkrahúsið hevur millum fólk. Ei undur í um brúkarin stendur ivandi. Trygga tænastan í tryggja umhvørvinum, kann lættliga gerast bundin við ótta og misálit. Vælurbeiðandi starvsfólkalíðið gerst syndabukkurin í leikinum. Nei her má vend koma í og neyðug stig tákast til at staðfesta ábyrgd so tryggast kann brúkarinum eitt trygt Landssjúkrahús.

Feskasta dømi

Heilsuskaðiliga útlátið nertir við fleiri tættir. Rættliga greitt er at umhvørvi, arbeiðsumhvørvi og heilsufroðilig viðurskipti ikki verða víðfarnir innan teir fakilgu karmar, og í tí álvara slík viðurskipti eiga at handfarast.

Umhvørvi

Aloftast verður fjarstøða okkara til onnur lond tikið sum ein vansi. Í umhvørvisspurningum er júst tað óvugta galdandi. Her er fjarstøðan til onnur dálkaði lond ein styrki. Reina náttura okkara er uttan iva størsta aktiv vit føroyingar eiga í einum alsamt meiri dálkaðum heimi. Reint og livligt umhvørvi er ein treyt vit sjálvi treytaleyst eiga seta okkum í stríðinum fyri at fáa aðrar, m.a. grannatjóðir, at virða og verja framtíðar føroyar sum staðið har reina og goða rávøran finst. Staðið har friska luftin og grøna grasið liva og geva liv.

Hóast "bert eitt heilsuskaðiligt útlát", so er dømið á Landssjúkrahúsinum eitt grovt brot á henda hugsunarhátt. "Bert eitt heilsuskaðiligt útlát" er eftir øllum at døma ein nøgd ið lættliga snýr seg um fimm til tiggju tons av tungmetallum um árið, sum farin eru út í havnarvægi hesi farnu árin. Undrunarvert at fólk í høvuðsstaðaroknum við áhuga fyriseiðafiskari, ella grindamati, ikki hava tikið skaða. Ella hava tey!

At eitt slíkt heilsuskaðiligt útlát kann fara fram í

átta til tiggju ár, uttan at nakar av pørtunum ið vara av málinum, gera vart við spurningin er ófatiligt. Samstundis hava tey smærru sjúkrahúsin nýtt mannagongdir til burturbeinan av heilsuskaðiliga tilfarinum, sum eru í tráð við arbeiðsumhvørvislógina. Umberingar sum "vistu ikki av" og "eingin jättan" eru ikki nóg goðar grundgevingar her. At tað so eisini er størsti vitanartingin í landinum innan heilsuframa, sum fremur heilsuskaðandi brot á umhvørvi og arbeiðsumhvørvi, er so mikið meira mótsigandi og óskiljandi.

Arbeiðsumhvørvi

At arbeiðsskaðin eftir øllum at døma heldur ikki er fráboðaður rætta myndugleika er sera ivasom víðferð av málinum. Um tað nú er Landssjúkrahúsið ella entreprenørurin, sum reint tekniskt er ábyrgdarhvari á økinum. Samstundis varpar óhappið ljós á tann veruleika at verandi arbeiðsumhvørvislóg ikki í nóg stóran mun røkkur almennum stovnum, tá arbeiðsumhvørvisábyrgd skal staðfestast. Í løtuni kunnu bert persónarnir sum vóru fyri óhappinum

(møguliga) ábyrgdast, meðan veruliga ábyrgdarhavarin ikki kunnu revsast. Tí skal nýggi arbeiðsumhvørvislóg sjálvandi leggast fyri tingið í hesum tingári.

Samanumtikið

Støðan á Landssjúkrahúsinum er ikki nøktandi. Ei heldur er tað í hesum føri nøktandi at geva polikarunum skuldina. At bota um álitið á, og umdømi av Landssjúkrahúsinum er fyrst og fremst ein leiðsluspurningur. Summi viðurskipti á einum arbeiðsplatssi fevnast og loysast einans av leiðsluni, og so er í hesum føri.

Páll á Reynatúgvu
Tjóðveldismaður

Váगतunnilin og Landsverkfrøðingurin

Nú gongur millum manna, at Landsverkfrøðingurin hevur viðmælt uppskoti- num til log um gerð av und-

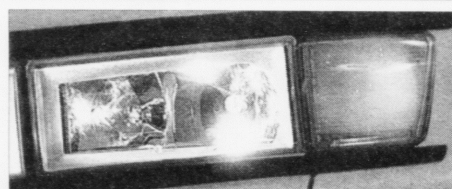
irsjóartunli undir Vestmannasund. Hetta er ikki so.

At so stjórar í fleirtal í seinastuni hava sitið lørini

av landsverkfrøðinginum í sneisærindum, fyri sðidani at fara um geilur við boðum um, at stovnurin er við í

projekтинum, er atferð, sum vanliga kemur undir heitið manipulation.

Signar P. Heinesen

Lyktakanningin nærkast endanum

Átakið hjá Ráðnum fyri Ferðslutrygd „Lyktakanning 1999“ nærkast nú endanum. Vónandi hava eigarar og førarar kannað, um ljósinu eru í lagi. Hetta er spurningur um trygd, sum vit øll seta høgt.

Sama átak var seinasta ár, og tá var eisini lýst við, at áftaná fór politiið at gera serligt átak - at kanna bilar.

Politiið kannaði 2.865 akfør um alt landið. Tey ferðandi sögdu frá, at væl átti at standa til, tí tey vistu jú av frammanundan, at politiið fór at kanna bilar.

Hjá øllum var tað ikki so, tí í 121 førum vóru ljósinu ikki í lagi og í 101 førum var trygdarbeltið ikki nýtt.

Samanlagt komu burtarnar uppá 40- 50.000 krónur.

Politiið vil fegið minna á, at ferðsla og trygd neyvan kunnu skiljast at. Tað er ikki nóg mikið bert at kanna akfarið. Møgulig brek mugu rættast, líka mikið hvørji tey eru. Tað er eisini ódýrari bert at gjalda umvælingina - og sleppa undan bótni.

Tær sokallaðu grein 13 kanningarnar hjá politinum byrja mánadagin 1. November 1999 og halda fram í 14 dagar.

Áftaná verða stakkanningar, men tá siga vit ikki frá frammanundan.

Uni Vestureið
politiispektørur

TØKK

Hjartaliga takka vit øllum tykkum, sum við blómum, kransum, og á annan hátt sýndu hjálpssemi og samkenslu, tá okkara kærri bróðir, pápi, verpápi, abbi og langabbi

OLGAR NICLASSEN,
Tvøroyri

doyði og varð jarðaður.

Tøkk til Petur Martin Rasmussen, prest, til kirkjutenarar, berarar og sangarar.

Tøkk til starvsfólk á Sjúkrahúsinum fyri tykkara hjálpssemi.

Eisini eina hjartans tøkk til heimahjálparnar og heimasjúkrasystarnar, sum vóru um hann og røktaðu hann so væl.

Tøkk til øll tykkum, sum fylgdu honum til hansara seinasta hvíldarstað.

Familjunar vegna

Marnar, Frank, Finnboji
og Jóhan Petur